

РЪКОВОДСТВО

ЗА РАБОТА С РОДИТЕЛИ

**Издание на Сдружение за педагогическа и социална
помощ за деца ФИЦЕ-България**

СЪДЪРЖАНИЕ

5	Въведение
8	Стъпка 1. Цел на работата с родители или отговор на въпроса ЗАЩО? от различни гледни точки
15	Определяне на проблемите
21	Как да намерим решения и пресечна точка между всички мотивации и участници?
28	Обобщение - защо трябва да работим с родители
33	Стъпка 2 и стъпка 3. Структура, правила и предпоставки за въвеждане на работата с родители в резидентни услуги
35	Теория
35	Резидентната грижа: Как да постигнем добро качество на грижата?
40	Какво работи в резидентната грижа?
42	Резидентната група – място за деца и родители
49	Изследвания
56	Допълнителни съвети за практическа работа
59	Практика
59	Комуникация
67	Нагласата на специалистите
69	Основни принципи
79	Съпротивата
89	Работа с родителите: Как да го направим?
95	Допълнения
95	Резидентната грижа: Как да се постигне добро качество на грижата
123	Стъпка 4. Оценка на ефективността на социалните услуги
124	Изследване и анализ на потребностите
130	Система за измерване ефективността на предлаганите услуги
139	Заключение
140	Използвана литература

ВЪВЕДЕНИЕ

Темата за родителството като знания, умения, отговорности и чувства е свързана не само с децата, нуждаещи се от социални услуги, и техните семейства, но е близка на всяко човешко същество в ролята му на дете и/или родител. От професионална гледна точка ФИЦЕ-България работи по нея вече десет години, привнасяйки и адаптирайки чужд опит към българските условия. Голяма част от проведените обучения към Образователен център ТРЕЙС на ФИЦЕ-България са били посветени на тази тема – толкова позната и толкова противоречива в страна, в която институцията и грижата извън семейството са били издигнати в култ през комунизма, довело до инвестиции в сгради и материална база, а не в работа със семейството. Днес тези схващания създават големи трудности при промяната в мисленето на национално и местно ниво: от политиката през теорията и практиката за подкрепа на деца в риск.

Процесът на промяна във философията относно ролята на семейството в положителното развитие на детето във всички области от живота му в световен мащаб също се случва бавно и постепенно. Метаморфозата от възпитател, изпълняващ ролята на родител, във възпитател в ролята на довереник на детето и семейството както в Европа, така и в Америка отнема години, много практика и научни доказателства. Проследявайки този процес и черпейки мъдрост от опита на нашите по-напреднали западни и презокеански колеги, си позволихме отново да подкрепим този процес с практически ориентирано „Ръководство за работа с родители“. Екипът на проекта “Родителите са родители”, с уважение към вашия професионализъм, си позволява да ви представи нашето издание. „Ръководството за работа с родители” е посветено на работата със семействата на децата, които ползват резидентни

услуги, но също така може да послужи въобще за работа с родители на деца в риск. То е предназначено за всички професионалисти, работещи в различни видове социални услуги за деца, както и за психолозите и педагогическите съветници в училищата.

Автори на ръководството са специалисти от Нидерландския институт за младежта и Сдружение за педагогическа и социална помощ за деца ФИЦЕ-България. Използваните материали са събрали световния опит по темата. Ръководството е създадено по проект “Родителите са родители“, финансиран от Нидерландското министерство на здравеопазването, благосъстоянието и спорта и отразява изцяло европейската и американската философия за подкрепа на семейството и родителите. Ръководството е изградено на стъпки, отразяващи различни нива на развитие и гледни точки към темата:

- **Стъпка 1** изяснява каква е целта на работата с родителите и дава отговор на въпроса защо е необходимо да работим с тях. В нея се разискват различните гледни точки, чувства, състояния и мотивация в процеса на извеждане на едно дете от неговото семейство и настаняването му в резидентна група. За нейното изграждане са използвани американски опит и споделяне.
- **Стъпка 2** отразява необходимите условия, структура, правила и организационни характеристики за въвеждане на работата с родители. Тази стъпка е тясно свързана със следващата **стъпка 3** и за да не се изгуби логиката на процеса, те са представени в една част.
- **Стъпка 3** е посветена изцяло на техниките за работа с родители и е предназначена за директно ползване за работа с клиенти.

- **Стъпка 4** е свързана с оценяване ефективността на работата с родители и анализ на необходимите промени или надграждане в процеса на подкрепа на семейството.

Тази книга е спирала, в която има надграждане на нашите знания, необходимост от разширяване, която никога не се изчерпва, и ние ще се опитаме да направим това заедно с вас, стъпвайки на стария опит, за да станем още по-добри и подкрепящи, защото всички работим за това повече деца да живеят със своите семейства.

София, Декември 2011 г.

От авторите:

Естер Гюртс и Мике Ферхеер

Нидерландски институт за младежта

**Наталия Христова, Дашенка Ташкова, Радослава Райкова,
Здрава Воденичарова, Юра Данчева**

СПСПД ФИЦЕ-България